

Wijzigingsregeling Subsidieregeling Sociale Basis en Preventie - organisaties met vrijwillige inzet Ede

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Ede; gelezen het voorstel van 23 juni 2026, zaaknummer 519228; gelet op artikel 3 van de Algemene subsidieverordening Ede 2017; besluit:

Artikel I

De Subsidieregeling Sociale Basis en Preventie - organisaties met vrijwillige inzet Ede wordt als volgt gewijzigd:

A

Artikel 1 komt te luiden:

In deze regeling wordt verstaan onder:

- f) *doelgroep*: een specifiek gedefinieerde groep inwoners waar het beleid, de voorziening of de activiteit zich op richt. Voor nadere concretisering van de prioritaire doelgroepen zie de gemeentelijke visie Sociaal Domein.

B

Het volgende artikel wordt toegevoegd:

Artikel 1a. Doel van de subsidieregeling

Het doel van deze regeling is het versterken van de sociale basis in de gemeente Ede door het ondersteunen van vrijwilligersorganisaties, bewonersinitiatieven en laagdrempelige voorzieningen. Deze dragen bij aan participatie, zelfredzaamheid, positieve gezondheid en het voorkomen van zwaardere zorg.

C

Artikel 3 onder 2 lid b komt te luiden:

- b) een onderbouwing van hoe de activiteiten bijdragen aan de beleidsdoelen zoals genoemd in de relevante beleidsstukken in het PvE.

D

Artikel 4, eerste lid komt te luiden:

- a) Paragraaf 2 Vrijwilligersorganisaties
- b) Paragraaf 3 Inloopvoorzieningen
- c) Paragraaf 4 Belangenverenigingen en -behartiging
- d) Paragraaf 5 Kinderboerderijen
- e) Paragraaf 6 Preventie mentale gezondheid
- f) Paragraaf 7 Bewonersinitiatieven

E

Artikel 7.2 komt te luiden:

- 2. Om inwoners zo passend en duurzaam mogelijk hulp en ondersteuning te bieden leggen Subsidieontvangers voor zover relevant verbinding met maatschappelijke organisaties, aanbieders van zorg, sociaal teams en CJG, gebiedsmanagers en/of gemeentelijke afdelingen als Inkomen, nieuwkomers en schulddienstverlening en/of Werkcentrum Foodvalley.

F

Artikel 10.5 komt te luiden:

5. Om inwoners zo passend en duurzaam mogelijk hulp en ondersteuning te bieden leggen Subsidieontvangers voor zover relevant verbinding met maatschappelijke organisaties, aanbieders van zorg, sociaal teams en CJG, gebiedsmanagers en/of gemeentelijke afdelingen als Inkomen, nieuwkomers en schulddienstverlening en/of Werkcentrum Foodvalley.

G

Artikel 20 komt te luiden:

Voor aanvragen binnen deze regeling wordt een maximumbedrag van €12.500,- verstrekt.

H

1. Paragraaf 8 Zelfregie -en herstelcentra (inclusief de artikelen 21, 22, 23 en bijlage 1) komt te vervallen
2. Paragraaf 8 van de subsidieregeling blijft van toepassing op de afwikkeling van subsidies die voor de vervaldatum op basis van deze regeling zijn verleend en op bezwaar- en beroepsprocedures ten aanzien van die subsidies. Paragraaf 8 blijft eveneens van toepassing op aanvragen om subsidies waarop voor de vervaldatum nog niet is beslist.
- 3.

Artikel II

1. Dit besluit treedt in werking op de dag na die van bekendmaking.

Vastgesteld in de vergadering van burgemeester en wethouders 23 juni 2026, zaaknummer 519228.

Het college voornoemd,

*drs. M. Schlebusch
de secretaris,*

*mr. L.J. Verhulst
de burgemeester.*

Toelichting

Algemeen

Belang sociale basis en preventie

De sociale basis kan worden beschouwd als een 'sociale basisinfrastructuur' van voorzieningen. De sociale basis wordt vanuit dit perspectief gezien als een middel om bepaalde doelgroepen te bereiken en problemen aan te pakken of te voorkomen. De sociale basis is ook het informeel netwerk waarin betekenisvolle relaties tussen inwoners onderling en inwoners en professionals ontstaan en waar een focus ligt op de talenten en mogelijkheden en vragen van inwoners.

De sociale basis is van iedereen; het is de plek waar mensen, instellingen, bedrijven en burgerinitiatieven met elkaar samenwerken ten behoeve van welzijn en preventie van sociale problemen. Een sterke sociale basis is het cement van onze samenleving. Ede en de omliggende dorpen kennen een actieve sociale basis. Veel van onze inwoners zijn vrijwillig actief voor bijvoorbeeld hun buurthuis of als maatje. Tal van organisaties zetten zich gezamenlijk in voor het welzijn van onze inwoners en om (sociale) problemen te voorkomen. Door ontmoeting te stimuleren, mensen op weg te helpen als zij een vraag hebben of door voorlichting of lichte hulpverlening.

Eén van de instrumenten om de sociale basis en preventie verder te versterken is het verstrekken van subsidies.

Beleidsvrijheid gemeente

In deze regeling wordt een kader gegeven voor subsidiëring van aanvullende activiteiten rondom de sociale basis en preventie in de gemeente Ede. Volledigheidshalve wordt opgemerkt dat bij de activiteiten op grond van deze regeling dat sprake is van beleidsvrijheid. Dit komt tot uitdrukking in de zinsnede dat burgemeester en wethouders subsidie kunnen verlenen voor de aangewezen activiteiten.

Subsidieverlening is dus geen automatisme, ook als er geen specifieke weigeringsgronden van toepassing zijn. Als bijvoorbeeld uit de resultaten van een eerder gehouden pilot blijkt dat een bepaalde aanpak niet of onvoldoende bijdraagt aan de doelstellingen van een activiteit, dan kunnen burgemeester en wethouders een vergelijkbare subsidieaanvraag afwijzen.

Relatie met Subsidieregeling Jeugdactiviteiten en Preventie

Activiteiten die op basis van deze subsidieregeling worden gesubsidieerd kunnen soms een overlap hebben of vergelijkbaar zijn met activiteiten die op basis van de Subsidieregeling Jeugdactiviteiten en Preventie worden gesubsidieerd. In beginsel wordt de toepasselijke subsidieregeling bepaald op basis van de beoogde doelgroep van de subsidieontvanger. Richt een organisatie zich op de doelgroep 0-100 jaar dan zal deze worden gesubsidieerd op basis van de Subsidieregeling Sociale Basis en Preventie. Richt een organisatie zich op jeugdigen dan zal de Subsidieregeling Jeugdactiviteiten en Preventie van toepassing zijn.

Hierop kan een uitzondering gemaakt worden indien een organisatie die zich normaliter tot de doelgroep 0-100 jaar richt subsidie aanvraagt voor een gericht project voor jeugdigen. Deze kan dan onder de Subsidieregeling Jeugdactiviteiten en Preventie vallen.

Subsidieplafonds

In deze subsidieregeling wordt gewerkt met subsidieplafonds. Op grond van artikel 4:25 van de Algemene wet bestuursrecht moeten we (een gedeelte van) een aanvraag afwijzen indien het subsidieplafond zou worden overschreden als de aanvraag gehonoreerd zou worden. Voor de paragrafen 2, 3, 4 en 7 worden de aanvragen opgespaard tot de sluitingsdatum waarna het bedrag gelijkelijk wordt verdeeld over de aanvragers. Dit heet naar evenredigheid: Stel dat het subsidieplafond met 10% overvraagd wordt, dan kunnen alle aanvragen met 10% worden 'gekort' om binnen het plafond te blijven.

Daarbij wordt eerst subsidie verleend aan de aanvragers die ook in het voorgaande kalenderjaar een subsidie van ons hebben ontvangen. Hierbij wordt gekeken naar de activiteiten en de daarvoor verleende subsidie van het vorige kalenderjaar. Wordt het subsidieplafond overschreden dan wordt de subsidie naar evenredigheid verdeeld. Indien er nog budget resteert, wordt subsidie verleend voor nieuwe initiatieven of voor uitbreidingen (bijvoorbeeld nieuwe activiteiten) van bestaande aanvragers.

Indien dan het subsidieplafond wordt overschreden wordt de subsidie naar evenredigheid verdeeld. We kiezen hiervoor omdat we willen voorkomen dat nieuwe initiatieven (of uitbreidingen) de bestaande sociale basis verdringen. Echter willen we, indien hiervoor nog budget bestaat, ook nieuwe initiatieven de kans blijven bieden om een subsidie te krijgen op grond van deze regeling.

Paragraaf 1 Begrips- en algemene bepalingen

De meeste begrippen spreken voor zich.

Vrijwilligersorganisaties werken niet altijd enkel en alleen met vrijwilligers maar soms ook met één of meerdere betaalde krachten. In beginsel is dat ook mogelijk. Hierbij kan gedacht worden aan een directeur of vaste medewerker die zorgdraagt voor de continuïteit van de organisatie en/of toezicht houdt op het verloop van de activiteiten van de totale organisatie.

De activiteiten waar de organisatie zich op richt, het primaire proces (bijvoorbeeld het uitvoeren van klussen of het maatjeswerk), wordt wel door vrijwilligers uitgevoerd. Onder het begrip vrijwilliger wordt ook een stagiair verstaan.

Visie Sociaal Domein Ede

Eind 2024 presenteerde de gemeente haar nieuwe visie voor het Sociaal Domein, met de titel 'Voorkomen is beter dan genezen, op weg naar een gezonder en socialer Ede in de 2040'. De groeiende vraag naar zorg en de daarmee stijgende zorgkosten maakt dat we fundamentele keuzes moeten maken. Eén belangrijke keuze is dat de focus meer op gezondheid komt te liggen, hoe zorgen we er met elkaar voor dat inwoners de mogelijkheden hebben om gezonder en vitaler te leven. Dat inwoners in buurten en wijken omkijken naar elkaar, elkaar om hulp durven vragen en elkaar helpen. De gemeente streeft naar een samenleving waar inwoners met lichamelijke, sociale en emotionele uitdagingen om kunnen gaan en richting kunnen geven aan hun eigen leven.

In de nieuwe visie ligt de nadruk niet op ziekte en zorg, maar op gezondheid en preventie. Om dit te bereiken zetten we in op beschermende factoren die bijdragen aan ieders gezondheid en trachten we de invloed van risicofactoren op de gezondheid te verminderen. Sommige doelgroepen hebben onze

steun meer nodig dan anderen. We richten ons daarom vooral op ouderen, kinderen en jongeren en psychisch kwetsbare inwoners. Levensgebeurtenissen maken we allemaal mee en kunnen een grote impact hebben. We organiseren beschikbare hulp en ondersteuning rondom deze belangrijke gebeurtenissen zodat inwoners meer rust en grip ervaren.

We zetten in op vijf leidende principes:

1. Voorkomen is beter dan genezen
2. We kijken breed naar gezondheid
3. Ongelijk investeren voor gelijke kansen
4. We doen het samen
5. We investeren in collectieve hulp

We lichten de vijf leidende principes en de rol die wij voor de sociale basis zien hieronder toe.

In de programma's van eisen, verbonden aan deze subsidieregeling, vragen we aanvragers specifiek om toe te lichten hoe zij bijdragen aan deze leidende principes.

1. Voorkomen is beter dan genezen

Dit leidende principe is de titel van onze visie en is daarmee overkoepelend. Ook de andere leidende principes koersen immers (deels) op preventie. 'Voorkomen is beter dan genezen' houdt in dat we vooral kijken naar onderliggende oorzaken van problematiek. We hanteren hierbij het concept Positieve Gezondheid en zetten preventief in op de dimensies van gezondheid: lichamelijk functioneren, mentaal welbevinden, zingeving, kwaliteit van leven, meedoen en het dagelijks functioneren.

De sociale basis kan van betekenis zijn door de activiteiten die zij aanbiedt te richten op het versterken van beschermende factoren en verminderen van risicofactoren binnen de dimensies van (positieve) gezondheid. Voorbeelden van beschermende factoren zijn het hebben van een sociaal netwerk, bestaanszekerheid, eigen regie over het leven, ouderbetrokkenheid, je onderdeel voelen van de maatschappij en mee kunnen doen; deze factoren dragen bij aan een positieve gezondheid. Risicofactoren zijn bijvoorbeeld eenzaamheid, financiële problemen en verlies van werk; deze factoren bedreigen een goede gezondheid. Signaleren is hier ook een belangrijk onderdeel in. Op tijd zien dat iemand iets nodig heeft en een reikende hand bieden.

2. We kijken breed naar gezondheid

We bekijken gezondheid vanuit het integrale model van positieve gezondheid. Gezondheid gaat namelijk niet alleen over aan- of afwezigheid van ziekte, maar om het vermogen om te gaan met de fysieke, sociale en emotionele uitdagingen van het leven. Dit vermogen is afhankelijk van de zes dimensie van positieve gezondheid die onder 1 genoemd zijn.

Levensgebeurtenissen zoals geboorte van een kind, overlijden, scheiding of verlies van inkomen kunnen grote impact hebben op de verschillende dimensies van gezondheid en de veerkracht van mensen (tijdelijk) verminderen. Dat is de reden dat we de (preventieve) ondersteuning van inwoners rond levensgebeurtenissen willen versterken. De sociale basis speelt hier een belangrijke rol, omdat de organisaties informeren, signaleren, ondersteunen en verwijzen.

3. Ongelijk investeren voor gelijke kansen

Niet elke buurt, doelgroep of gemeenschap heeft hetzelfde nodig om zich te kunnen redden. Daarom gaan we de schaarse middelen ongelijk investeren om gelijke kansen te creëren. We richten ons extra op de specifieke groepen inwoners en buurten/wijken waar hulp en ondersteuning het hardst nodig is. Daarbij zorgen we dat de basisvoorzieningen op orde zijn en voor iedereen beschikbaar blijven. Ook bij dit principe houden we oog voor levensgebeurtenissen. Die doen zich bij iedereen voor, ook bij inwoners die in eerste instantie niet in kwetsbare omstandigheden verkeren.

Deze aanpak is onlosmakelijk verbonden met ons inclusiebeleid. Een inclusieve samenleving is geen vanzelfsprekendheid, maar een bewuste keuze. De diversiteit in onze gemeente – qua achtergrond, cultuur, levensbeschouwing, seksuele oriëntatie of beperking – vraagt om maatwerk. Ongelijk investeren betekent dat we rekening houden met de specifieke drempels die verschillende groepen ervaren, en dat we ondersteuning bieden op de momenten dat levensgebeurtenissen zich voordoen, ook bij inwoners die niet direct in kwetsbare omstandigheden lijken te verkeren.

4. We doen het samen

In Ede is sprake van een sterke verbondenheid binnen gemeenschappen. We bouwen hierop voort. Inwoners, de gemeente en partners in de sociale basis ondersteunen elkaar, werken actief samen en zetten zich actief in voor de omgeving. We werken samen, op alle niveaus, vanuit erkenning van ieders kwaliteiten. De sociale basis faciliteert verbinding tussen verschillende groepen inwoners, stimuleert (bewoners)initiatieven en de inzet van vrijwilligers en versterkt talenten, zodat iedereen een bijdrage kan leveren. Onze partners binnen de sociale basis zoeken oplossingen voor problemen op de eerste plaats binnen het netwerk en de context van de inwoner zelf. Inwoners hebben zelf veel kennis in huis. We maken daarom gebruik van hun ervaringsdeskundigheid. We normaliseren het vragen en bieden van hulp aan elkaar. En schalen hulp en ondersteuning met elkaar op en af waar nodig.

5. We investeren in collectieve hulp

We verschuiven onze aandacht en middelen van individuele naar collectieve voorzieningen, dit geldt zowel voor de preventieve als curatieve (geïndiceerde) voorzieningen. We zetten in op deze beweging omdat we met:

- Collectieve voorzieningen efficiënter omgaan met de beperkte financiële en personele middelen in de zorg, zodat we de zorg toegankelijk en betaalbaar houden
- De inzet van collectieve voorzieningen de verbinding en de onderlinge steun tussen gebruikers (inwoners) versterken en inzet op collectieve voorzieningen draagt ook bij aan het normaliseren van problematiek.

Zo blijft geïndiceerde zorg beschikbaar voor wie dat het hardst nodig heeft.

Paragraaf 2 Vrijwilligersorganisaties

Wanneer een activiteit al uitgevoerd wordt of zou moeten worden door de bestaande welzijnsorganisatie, kan het College deze subsidie gedeeltelijk weigeren. Het kan hierbij bijvoorbeeld gaan om het coördineren van vrijwillige inzet.

Paragraaf 3 Inloopvoorzieningen

De inloopvoorziening is gericht op:

- a. inwoners die eenzaamheid ervaren of in een isolement dreigen te komen.
- b. kwetsbare groepen
- c. mensen met een laag inkomen conform de richtlijnen van de gemeente (130% inkomensgrens en vermogensgrens);
- d. lotgenotencontact

Veelal wordt de vrij toegankelijk inloop begeleid door een beroepskracht in combinatie met inzet van (ervaringsdeskundige) vrijwilligers en/ of stagiaires. Door een specifieke paragraaf inloopvoorzieningen te maken in de subsidieregeling kan de samenwerking en samenhang tussen deze initiatieven in de sociale basis verstevigd worden en zo beter bijdragen aan de transformatie.

Paragraaf 7 Bewonersinitiatieven

Met deze paragraaf wordt beoogd om initiatieven van bewoners van die betreffende buurt of wijk te stimuleren, waarbij de activiteiten bijdragen aan de sociale cohesie of leefbaarheid in de buurt. Niet alle inwoners in een wijk of buurt zijn even goed in staat om sociale contacten aan te gaan of te participeren in wijkactiviteiten. Daarnaast zijn er inwoners die wat extra ondersteuning kunnen gebruiken van wijkbewoners om zich staande te kunnen houden. Tegelijkertijd dragen zij ook graag hun steentje bij aan de wijk. We vragen bewonersinitiatieven om nadrukkelijk aandacht te hebben voor deze groep kwetsbare inwoners wanneer zij activiteiten organiseren. Activiteiten die voor het merendeel gericht zijn op vermaak, zonder inzet om deze groepen te betrekken, vallen niet onder de scope van deze paragraaf.

Het is uitdrukkelijk niet de bedoeling dat professionals van een (vrijwilligers)organisatie de in hun werk geconstateerde problematiek of ondersteuningsvraag middels een bewonersinitiatief trachten op te lossen of te ondersteunen. Dit sluit overigens niet uit dat een professional van een (vrijwilligers)organisatie zich als vrijwilliger kan inzetten in zijn eigen buurt of wijk.

Paragraaf 8 Overige bepalingen

Deze subsidieregeling voorziet in een 'hardheidsclausule'. Hierdoor kunnen burgemeesters en wethouders, in gevallen waarin toepassing van de bepalingen in deze regeling - gegeven de doelstelling en

de strekking van die regeling - een onbillijkheid van overwegende aard zou opleveren, een onderdeel van die regeling buiten toepassing te laten of daarvan af te wijken. Burgemeesters en wethouders maken hiervan slechts gebruik in zeer uitzonderlijke situaties.